

PRATARMĖ

Mieli mokytojai ir mokiniai!

Šis testų sąsiuvinis parengtas kaip papildoma mokymosi priemonė prie Juditos Džežulskienės vadovėlio „Lietuvių kalba 9 klasei“. Juo siekiame sudaryti mokiniams galimybes ne tik įgyti tvirtesnius fonetikos, morfologijos, sintaksės ir skyrybos pagrindus, bet ir atidžiai, kritiškai skaityti tekstus, kūrybiškai taikyti lietuvių kalbos žinias. Tikimės, kad lietuvių kalbos mokytojams šios užduotys padės diferencijuoti ir individualizuoti mokymo(si) procesą, ugdyti mokinių atsakomybę už mokymąsi.

Testus sudarėme kaip kompleksines užduotis, kuriomis integruojamos įvairios kalbos pažinimo, skaitymo ir rašymo veiklos. Jomis siekiame nuoseklaus ir sistemingo mokymosi, kad būtų ne tik įtvirtinamos įgytos naujos lietuvių kalbos žinios, bet ir nuolatos kartojama tai, kas jau išmokta 5–8 klasėse.

Kalbos pažinimo ir vartojimo užduotims parinkome vertingų ir aktualių klasikos, šiuolaikinės literatūros, publicistikos, mokslo populiarinimo tekstų, plečiančių akiratį ir kviečiančių apmąstyti savo santykį su kultūros tradicija, savo aplinka, svarstyti apie etines vertybes, diskutuoti apie šiuolaikiniame pasaulyje vykstančius pokyčius.

Sąsiuvinyje rasite įvairių tipų tekstų kūrimo užduočių, siūlančių pasakoti istorijas, aprašyti aplinką, samprotauti įvairiomis temomis, praktiškai taikyti lietuvių kalbos žinias.

Kiekvieno skyriaus pabaigoje pateikiami testai gali būti kaip mokymosi įsivertinimo arba kaip apibendrinamojo vertinimo užduotys.

Kad testai padėtų veiksmingiau mokytis ir (įsi)vertinti, parengėme užduočių vertinimo instrukcijas ir atsakymus, kuriuos mokytojai, įsigiję šį sąsiuvinį leidykloje „Baltų lankų“ vadovėliai“, ras prisijungę prie skaitmeninės ugdymo priemonės **e.lankos**.

Tikimės, kad lietuvių kalbos mokymas(is) Jums bus prasminga, įtraukianti veikla, padedanti geriau pažinti lietuvių kalbą, Lietuvos kultūrą ir save.

Autorės

1 SKYRIUS

5–8 KLASIŲ KURSO KARTOJIMAS

1 testas FONETINĖ, MORFOLOGINĖ IR TRADICINĖ RAŠYBA

1 Perskaitykite tekstą. Įrašykite praleistas raides ir žodžiu paaiškinkite jų rašybą.

Kai išdr__sau atsigr__žti, jo nebebuvo. Vėjas judino atlapotas prieangio duris, žars-tė ant cementin__ laipt__ sniegą. Per s__k__riuojančius laukais sniegus, pro debe-sis pasidabrintais kraštais lek__nt m__nuliui, jis brido atgal į g__džių miškų apsuptą sen__j__ kaimą, kur žiemos rytais tokia bl__ški ir šalta šviesa prasimušdavo pro už-garmėjusius langus ir, gulėdamas ant krosnies, lėtai r__žydam__sis girdėdavai, kaip dun__si motinos stumdomi puodai, kaip tėvas atneša apš__lusių malkų ir su trenks-mu numeta prie krosnies.

Troba jau sen__i ištuštėjo, šaltas oras nuslinko ant grindų prie slenk__čio, ir moti-na vienmarškinė ėjo g__sinti lempos, kai staiga – žin__sniai prieang__ ir nekantrus „Atidar__kit!“ – tetos balsas. Tėvas kažką sumurmėjo, rodos, nusikeikė ir, pak__lęs iš lovos, nuėjo prie lauk__j__¹ durų. Išb__lęs motinos veidas, sulaikiusi kr__tinėje orą, – buvo beg__sinanti lempą, – dešin__ ranką pridėjusi prie burnos, nejudri kaip stat__la, tik akių vy__džiai juda __kandin ir sustin__sta, nukreipti į duris, kur girdė-ti tetos žodžiai.

(Pagal Bronių Radzevičių)

2 Parašykite pateiktų žodžių junginių nurodytus linksnius.

Vns. V.	senasis miestas, vikrusis driežas	Vns. V.	žavioji princesė, lauktoji žinia
Vns. N.		Vns. N.	
Vns. G.		Vns. G.	

¹ Laukùjis, -ė – lauko pusė, išorinis.

Vns. Vt.		Vns. Įn.	
Dgs. K.		Dgs. K.	
Dgs. N.		Dgs. G.	

3 Paaiškinkite paryškintų raidžių rašybą.

Nepažįstamasis stabtelėjęs įsižiūrėjo į rąstų išgraužtas, tačiau jau baigiančias užželti provėžas.

Nepažįstamasis –; stabtelėjęs –;
rąstas –; išgraužtas –;
užželti –; provėža –

4 Parašykite po sakinį su nurodytomis žodžių formomis.

Megzti – (liep. n., vns., 2 asm.)
Kreipimasis – (dgs., K.)
Rašytis – (tar. n., 3 asm.)
Nepalūžti – (būs. l., 3 asm.)
Pavyti – (būs. l., 3 asm.)
Mokytis – (tar. n., 3 asm.)
Prausimasis – (vns., G.)
Zyzti – (būs. l., 3 asm.)

5 Sukurkite glaustą pasakojimą su šiais žodžiais: tris – trys; bąla – balina; siųs – siūs; kqsti – kasti. Sugalvokite tekstui pavadinimą.

5.1. Sukurtame tekste pabraukite užduotyje nurodytus žodžius ir žodžiu paaiškinkite jų rašybą.

5.2. Žodžius, dėl kurių rašybos abejojate, pasitikrinkite žodyne <http://www.lkz.lt>.

2 testas
FONETINĖ, MORFOLOGINĖ IR TRADICINĖ RAŠYBA

1 Perskaitykite tekstą. Įrašykite praleistas raides ir žodžiu paaiškinkite jų rašybą.

Viskas prasidėjo dar man negimus. Tėveliui r__pėjo, kad lauk__mas vaikas augt__sveikas, pagamino lov__tės čiuzinį iš švar__sių šiaudų. Ka__kurią naktį s__neliui pradėjus graudž__verkti, Tėvelis gelbėdamas šoko iš lovos: t__syk nespėj__s prisiminti, kad jis antr__me aukšte, kri__damas susilaužė ranką, o s__nelis sau saldž__užmigo.

Taip norėjosi parodyti Tėčiui sav__j__meilę. Jis buvo __patingas kavos mėgėjas. Vaikui atrodė tinkam__sia išvirti kavos, kad apie vidurnaktį gr__ž__s rast__karštos ir kvep__nčios. Maniau, kad būt__skani, reikia ilgai virti, maždaug nuo 19 val.

Per mano šešiolikt__sias Velykas Tėvelis pasi__lė paišk__lauti. Išėjome dviese per paž__stamus ir naujus kalniukus. Ties vienu pos__kiu u__tikome visos karvės griaučius. Norėjosi kuo daugiau rast__j__kaulų parsinešti, bet teko pasitenkinti kel__s pab__lus__s stuburo slankstel__s skautiško kaklarai__čio žiedui ir kaukole, kaip kuprine prižišta prie nugaros. Turbūt tik nešus__jam taip žavingai atrodė namo priek__je ant akmens padėtas ir kaimynams bei sveč__ms sutikti skirtas kone bedantis karvytės likutis...

(Pagal Antaną Saulaitį)

2 Perskaitykite tekstą, atlikite 2.1. ir 2.2. užduotis.

Aleksiukas mylėjo savo gerąjį tėvelį ir vengė jo, ilgai nesuvokdamas, už ką. Vėliau tik suprato, jog tarp visų kitų pagirtinųjų gerumų, kurie vergė jo širdį, galingiausias buvo vyro širdies pilnumas daugybės neišseiktų jausmų. Jis niekam nepasiskųsdavo, Taučių name negirdėti barimųsi.

(Pagal Vaižgantą)

2.1. Pažymėkite tekste paryškintų žodžių reikšmines dalis sutartiniais ženklais.

Gerąjį, nesuvokdamas, galingiausias, daugybės, nepasiskųsdavo, barimųsi.

2.2. Paaiškinkite paryškintų raidžių rašybą.

Gerąjį –; nesuvokdamas –;
galingiausias –; daugybės –;
nepasiskųsdavo –; barimųsi –

